

На основу члана 119. став 1. тачка 1. и члана 108. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018-др.закон, 10/2019, 27/2018, др.закон, 6/2020,129/2021 и 92/2023, у даљем тексту: Закон), члана 39. став 1. тачка 1. Статута Средње школе унутрашњих послова „Јаков Ненадовић“ од 30.04.2024. године (у даљем тексту: Статут), Упутства за израду акта којим установе образовања и васпитања прописују мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика („Сл.гласник РС“, бр. 67/2022), Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС“, бр. 11/2024, даље: Правилник о протоколу), Споразума о заједничком коришћењу непокретности број 57/23 од 24.5.2023. године и Уговора о регулисању међусобних права и обавеза број 81/23 од 12.7.2023. године, Привремени школски одбор Средње школе унутрашњих послова „Јаков Ненадовић“ у Сремској Каменици (у даљем тексту: Школа) је на седници одржаној дана 30. априла 2024. године, донео

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА ЗА ВРЕМЕ БОРАВКА У ШКОЛИ И СВИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ОРГАНИЗУЈЕ ШКОЛА

1. Основне одредбе

Члан 1.

Овим Правилником прописују се мере, начин и поступак заштите и безбедности ученика Школе за време боравка у Школи и свих активности које организује Школа, у сарадњи са надлежним органима јединице локалне самоуправе и које је дужна да спроводи.

Овим Правилником се осигуравају услови за безбедан боравак ученика у Школи и током свих активности које Школа организује, у складу са Законом, посебним законима у области образовања и васпитања и другим прописима којима се уређује област заштите и безбедности.

У примени Правилника о протоколу Школа је дужна да обезбеди услове за сигурно и подстицајно одрастање и развој ученика, заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања и социјалну реинтеграцију ученика које је извршило, односно било изложено насиљу, злостављању или занемаривању.

Члан 2.

Ради свеобухватне заштите и безбедности ученика, Школа у сарадњи са Министарством унутрашњих послова, надлежним органом јединице локалне самоуправе, остварује комуникацију са релевантним институцијама на националном и локалном нивоу (органи, организације, установе, тела и др.), у реализацији заједничких активности усмерених на обезбеђивање заштите и безбедности ученика.

Школа, односно запослени у Школи као и лица задужена за образовни, васпитни и менторски рад, обезбеђују остваривање права ученика у складу са законом.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у Школи односи се на сваког – ученике, запослене, родитеље, односно друге законске заступнике и трећа лица.

Члан 3.

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално), социјално и дигитално.

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (веб сите), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију ученика и др.

Злоупотреба ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у Школи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања,

самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Члан 4.

Правилником се обезбеђује ученицима право на заштиту и безбедност:

- 1) у школској згради и школском дворишту,
- 2) у објектима за смештај и исхрану,
- 3) на путу између куће и Школе,
- 4) ван школске зграде и школског дворишта, за време остваривања образовног, васпитног и менторског рада или других наставних и ваннаставних активности које организује Школа.

Ученици имају право на заштиту и безбедност од:

- 1) поступака других лица,
- 2) болести и повреда,
- 3) пожара, поплаве, елементарних непогода и других природних појава које могу угрозити безбедност;
- 4) дискриминације, злостављања, занемаривања, вређања угледа, части или достојанства и страначког организовања и деловања.
- 5)

Члан 5.

Одељењски старешина, предметни наставници и лица која обављају образовни, васпитни и менторски рад, у обавези су да у свакодневном контакту са ученицима, нарочито на часовима одељењске заједнице и када са ученицима обрађују одговарајуће програмске садржаје, ученике упознају са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у Школи и извођења других активности које организује Школа, као и са начином понашања којим се те опасности могу избећи или отклонити.

Члан 6.

Одредбе Правилника дужни су да поштују директор Школе, као и сви запослени у Школи, ученици, родитељи и трећа лица када се налазе у школској згради, школском дворишту, објектима за смештај и исхрану или на другом месту на којем се остварује образовни, васпитни и менторски рад или друга активност у организацији Школе.

Члан 7.

Неспровођење мера безбедности ученика од стране запослених, прописаних Правилником, сматра се тежом повредом радне обавезе, за коју се води дисциплински поступак и за коју може да се изрекне новчана казна или удаљење са рада у трајању до три месеца, или мера престанка радног односа, уколико се неспровођење мера безбедности учини свесним нехатом, намерно или у циљу прибављања себи или другоме противправне имовинске користи (сагласно одредбама Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности запослених Школе).

Дисциплинска одговорност запослених не искључује кривичну и материјалну одговорност.

Понашање ученика којим угрожава властиту или безбедност других ученика и запослених у Школи, у школским и другим активностима које организује Школа, као и у току боравка у интернату, прописаних овим Правилником, сматра се тежом повредом обавеза ученика, за коју се води васпитно-дисциплински поступак и изричу мере у складу са Правилником о васпитно-дисциплинској одговорности ученика у Школи.

Члан 8.

Запослени, родитељи и ученици обавезни су да директору, секретару Школе, дежурном наставнику или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози безбедност ученика.

Члан 9.

Посебна обавеза директора је да повремено, без претходне најаве, проверава да ли се спроводе мере за остваривање заштите и безбедности ученика. Неспровођење мера за безбедност и заштиту ученика, прописаних Правилником, представља разлог за разрешење директора, у складу са Законом.

Члан 10.

Ради спровођења мера утврђених Правилником, Школа сарађује са Министарством унутрашњих послова, другим државним органима, органима јединице локалне самоуправе, остварује комуникацију са релевантним институцијама на националном и локалном нивоу (органи, организације, установе, тела и др.) и другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровођења мера утврђених Правилником.

Члан 11.

На материју коју уређује Правилник примењују се и одредбе других општих аката Школе чија је примена важна за остваривање заштите и безбедности ученика.

Члан 12.

Улаз у Школу као и у све објекте Школе обезбеђен је од стране Министарства унутрашњих послова и сва лица су дужна да поступају по упутствима лица која се налазе на улазу у круг објеката који су на заједничком коришћењу Школе и Министарства унутрашњих послова. Двориште Школе је ограђено и степен ризика од могућности приступа трећих лица том простору је мали, а осветљеност школског дворишта и простора око објеката Школе је задовољавајућа.

Стање громобранске, водоводне, канализационе, електричне мреже је задовољавајуће.

Унутрашњи простор објеката у којима се изводи образовни, васпитни и менторски рад је приступачан за све учеснике образовног, васпитног и менторског процеса; у Школи нема лифтова; у Школи постоји степениште које је безбедно са безбедним рукохватима; стање физкултурне сале и опреме је задовољавајуће; стање у кабинетима у којима се одвијају вежбе и стање опреме у истим је задовољавајуће.

Члан 13.

Понашање ученика пре, за време и после одржавања наставе, за време боравка и других активности у Школи, улаз и излаз из Школе, дежурства, односи са другим ученицима и запосленим и друга права, обавезе и одговорности ученика које се односе на њихово понашање, уређени су општим актом којим се прописују правила понашања у Школи.

Обавезе дежурних наставника пре почетка наставе, за време одмора и након завршетка наставе, уређени су општим актом којим се прописују правила понашања у Школи.

Наставници су у обавези да дежурају у Школи према распореду који прописује директор Школе, воде евиденцију о томе, као и да појачану пажњу усмере на безбедност и заштиту ученика приликом почетка и завршетка наставе као и у међусмени. О уоченим појавама које наговештавају асоцијативно понашање без одлагања обавештавају директора Школе.

Своја запажања наставници записују у књигу дежурства.

Наставници су у обавези да о свим добијеним сазнањима од ученика или других лица о припреми неких немиких догађаја, или личних запажања да се припрема неки догађај који ће угрозити безбедност ученика, без одлагања обавесте директора Школе.

Обавезе одељењских старешина, наставника и свих запослених, као и родитеља за време боравка у Школи и пријем и кретање лица која долазе у Школу, забрана пушења, уношења експлозивних материја и других опасних предмета, уређени су општим актом којим се прописују правила понашања у Школи.

Члан 14.

Школа је обезбеђена видео надзором.

У сврху физичко-техничког обезбеђења Школу у време одмора обилазе припадници Министарства унутрашњих послова.

2. Заштита од болести и повреда

Члан 15.

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од болести и ширења заразе, Школа:

- 1) стара се о уредности и чистоћи школских просторија и школског дворишта, у складу са санитарно - хигијенским прописима и мерама;
- 2) упућује ученике на здравствене прегледе у референтну здравствену установу Министарства унутрашњих послова;
- 3) поступа по мерама надлежних органа наложеним у складу са прописима у области здравства;
- 4) у случају промена код ученика које се односе на његово здравствено стање обавештава родитеља, предузима хитне мере уколико су неопходне и сарађује са школским лекаром и надлежним здравственим институцијама.

Здравствена и психолошка заштита ученика обавља се преко референтне здравствене установе Министарства унутрашњих послова, у складу са прописима Министарства унутрашњих послова, на основу Уговора о регулисању муђусобних права и обавеза, закљученог између Школе и Министарства унутрашњих послова.

Специфичности здравствене заштите у Министарству унутрашњих послова уређени су Правилником о начину спровођења и мерама специфичне здравствене заштите у Министарству унутрашњих послова "Службени гласник РС", бр. 73 од 28. јула 2017, 10 од 9. фебруара 2024. године, којим су дефинисане све врсте лекарских прегледа ради утврђивања професионалне и опште радне способности (претходни лекарски прегледи за упис у школу, превентивни, контролни, периодични, ванредни, систематски, комисијски и др.), као мере специфичне здравствене заштите.

Ученици су осигурани од незгоде (инвалидитета), насилне смрти и од ризика природне смрти, у складу са прописима Министарства унутрашњих послова, на основу Уговора о регулисању муђусобних права и обавеза, закљученог између Школе и Министарства унутрашњих послова.

Члан 16.

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од повреда, Школа:

- 1) према својим могућностима, обезбеђује набавку и коришћење школског намештаја, наставних и других средстава који су безбедни за употребу и одговарају психофизичким својствима ученика;
- 2) примењује стандарде и нормативе који се односе на школски простор, број ученика у одељењу и друге услове за обављање делатности;

- 3) обезбеђује стални надзор наставника, стручног сарадника или лица која обављају васпитни и менторски рад, за време рада на уређајима или с предметима који могу изазвати повреду, као и за време извођења активности које представљају потенцијалну опасност за настанак повреде;
- 4) обавештава родитеља, односно другог законског заступника ученика чије здравствено стање, према процени директора, наставника или стручног сарадника, може представљати опасност за друге ученике и запослена лица о обавези да таквог ученика одведе на одговарајући преглед и забрањује му долазак на наставу и друге активности које организује Школа, док надлежни лекар не потврди да опасност не постоји;
- 5) предузима мере у случају промена код ученика који се односе на његово здравствено стање и о томе обавештава његовог родитеља;
- 6) води бригу о обављању прописаних лекарских прегледа запослених и ученика, у складу са чланом 15. овог Правилника;
- 7) поступа по мерама надлежних органа донете по прописима у области здравства;
- 8) води бригу о уредности и чистоћи просторија и школског дворишта;

Члан 17.

Обавеза родитеља, односно другог законског заступника је да ученика, чије је здравствено стање такво да може да представља опасност за друге ученике и запослене, одведу на одговарајући здравствени преглед и не шаљу га на наставу и друге активности које организује Школа, док не добије одговарајућу потврду лекара о здравственој способности.

3. Заштита од пожара, поплаве, електричне струје, удара грома и других опасних појава

Члан 18.

Ради остваривања заштите од пожара, запослени и ученици су дужни да спроводе мере прописане Законом о заштити од пожара, других прописа који уређују ову материју, планова заштите од пожара, одлука надлежног органа јединице локалне самоуправе, Школског одбора и других органа, као и општег акта Школе којим се уређују начин, поступак и мере у области противпожарне заштите.

Члан 19.

Ради остваривања заштите и безбедности од поплаве и изливања фекалија, домар свакодневно проверава исправност водоводних и канализационих инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи. Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара, директора, секретара као и лица задужена за васпитни и менторски рад о уоченим променама на водоводним и канализационим инсталацијама, које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Члан 20.

Ради остваривања заштите и безбедности од електричне струје, домар свакодневно проверава исправност електричних инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи. Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара, директора, секретара као и лица задужена за васпитни и менторски рад о уоченим променама на електричним инсталацијама, које могу угрозити безбедност.

Члан 21.

Уређаји, други предмети и материје који се користе у наставном процесу, за одржавање хигијене или у друге сврхе морају се држати ван домашаја неовлашћених лица, ако могу представљати опасност по живот и здравље ученика.

Члан 22.

Ради остваривања заштите и безбедности од удара грома, Школа редовно проверава исправност громобранских инсталација, у складу са прописима у тој материји.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара, директора, секретара као и лица задужена за васпитни и менторски рад, о уоченим променама на громобранским инсталацијама, које могу довести у питање њихово функционисање.

Поред спровођења мера из ст. 1. и 2. овог члана, Школа је обавезна да за време грмљавине обезбеди да ученици буду у школској згради.

Члан 23.

Домар школе у случају потребе превазилажења екстремних ситуација у сарадњи са дежурним наставником пружа помоћ дежурним ученицима.

Помоћно техничко особље (чистачице) помажу наставницима у дежурству на ходницима школе за време обављања образовно васпитног рада, за време великих и малих одмора и приликом доласка и одласка ученика на наставу, у делу школског простора на коме су у обавези да одржавају хигијену.

Након чишћења подова и степеништа, неопходно је обезбедити површине које се нису осушиле. Чистачице су дужне да поставе знак упозорења - Пази, клизаво!

Ученици имају право на заштиту и безбедност од елементарних непогода – поплава, земљотреса, других несрећа/удеса, катастрофа или других ванредних околности и ситуација, који могу да угрозе безбедност ученика у школи.

Члан 24.

Заштита и безбедност од других опасних ствари и појава остварује се сходном применом чл. 19. до 21. овог Правилника.

Члан 25.

Заштита ученика у саобраћају обезбеђује се организовањем предавања саобраћајних стручњака, приказивањем филмова о саобраћају, разговором на часовима одељењске заједнице и родитељским састанцима.

Члан 26.

На остваривање заштите и безбедности ученика за време боравка на излету, екскурзији или настави у природи, као и за време извођења неке друге активности ван зграде Школе и школског дворишта, примењују се основне одредбе овог Правилника.

4. Заштита и безбедност ученика за време извођења вежби и практичне наставе Обезбеђење и заштита ученика за време обављања вежби у школским кабинетима

Члан 27.

У циљу заштите и безбедности ученика за време обављања вежби у школским кабинетима, поред наведених физичких и техничких мера заштите, **школа предузима и посебне мере заштите:**

- Обезбеђује одговарајуће услове радне средине и то: рационалан распоред радних објеката, одговарајуће климатске услове радне средине, задовољавајуће осветљење по јединици површине за неометан рад, обезбеђење хигијенских услова за рад, обезбеђење исправних уређаја и пратеће опреме;

- Заштиту од повреда узрокованих радом апарата која подразумева да сви уређаји и апарати за рад морају бити посебно снабдевени направама у складу са нормативима заштите безбедности и здравља на раду;
- Редовно сервисирање свих уређаја и апарата који се користе у практичном раду, у складу са важећим нормативима који се на њих односе;
- Осигурање ученика за време извођења вежби које Школа спроводи.

5. Обезбеђење и заштита ученика за време остваривања практичне наставе, коју школа организује у сарадњи са другим установама и организацијама

Члан 28.

Када Школа организује обављање практичне наставе у сарадњи са организацијама и, установама – наставним базама, са којима закључује уговоре о пословној сарадњи, у којима су прецизирани време, начин и условима остваривања овог вида наставе са дефинисањем права обавеза и одговорности уговорних страна, посебно оних које се односе на остваривање заштите и безбедности ученика.

Настава се реализује и у Центру за основну полицијску обуку у Сремској Каменици (у даљем тексту: Центар).

Основна полицијска обука у Центру се реализује у складу са Кућним редом МУП-а (Сектор за логистику, Управа за полицијску обуку, Центар за основну полицијску обуку 06.6.3 Број: 151-760/24 од 26.03.2024. године), којим се прописује унутрашњи ред, вршење службе и понашање полазника основне полицијске обуке, ученика Средње школе унутрашњих послова „Јаков Ненадовић“.

Члан 29.

У вези са извођењем практичне наставе, школа је обавезна да:

- сачини план рада ученика за време извођења практичне наставе и достави га Министарству унутрашњих послова;
- утврди распоред рада ученика по предметима и образовним профилима за сваку школску годину;
- у сарадњи са Министарством унутрашњих послова одреди носиоце реализације практичне наставе који ће пратити рад ученика за време практичне наставе;
- упозна све ученике о основним мерама из области безбедности и здравља на раду;
- предузима и друге мере ради што успешнијег остваривања задатака практичне наставе као и очувања здравља и живота ученика;

Директор школе прати извршење наведених задатака.

Обавезе наставника

Члан 30.

Рад ученика за време извођења практичне наставе прате предметни наставници, односно носиоци реализације практичне наставе одређени од стране Школе, координатори, ментори одређени од стране МУП-а, који су дужни да сарађују са запосленима у Школи који су одређени за пружање помоћи ученицима и да дају упутства ради постизања што бољих резултата.

Обавезе ученика

Члан 31.

За време извођења практичне наставе ученици имају следеће обавезе и одговорности:

- да извршавају задатке утврђене планом рада и друге послове које им наложе предметни наставници, односно носиоци реализације практичне наставе школе и запослени у Школи одређени за пружање помоћи ученицима, а у вези са извршавањем практичне наставе; - да се придржавају одредаба општих аката Школе о безбедности и здрављу на раду и дисциплинској и материјалној одговорности запослених у Школи;
- да користе лична заштитна средства;
- да својим радом и понашањем не ометају рад запослених и процес рада Школе у којој се реализује практична настава;
- поштују Кућни ред Центра за основну полицијску обуку .

Ако ученик својим понашањем омета рад запослених или процес рада Школе или омета остале ученике током практичне наставе, обуке, такав ученик се без одлагања, удаљава са наставе/обуке.

6. Заштита и безбедност ученика за време извођења излета, екскурзија и наставе у природи и сличних активности

Члан 32.

Екскурзија и настава у природи, као облици образовно-васпитног рада, изводе се у складу са школским програмом, који је донет на основу одговарајућег важећег наставног плана и програма, годишњим планом рада Школе и програмом за организовање екскурзије и наставе у природи.

Екскурзија и настава у природи се може изводити након добијене сагласности Савета родитеља Школе.

Када Школа организовано учествује у активностима као што су кросеви, такмичења, културне манифестације или друге манифестације обавезно се мора сачинити списак ученика који учествују на манифестацији и наставника који ће се старати о безбедности ученика на одговарајућој манифестацији.

Члан 33.

Приликом избора понуђача за извођење излета, екскурзије, наставе у природи и сличних активности са ученицима, Школа ће посебну пажњу посветити његовој оспособљености за остваривање заштите и безбедности ученика за време активности која се организује. Уговор који се закључује за извођење екскурзије и наставе у природи мора да садржи посебне ставке које се односе на предузимање мера заштите и безбедности ученика.

Оспособљеност понуђача за остваривање заштите и безбедности ученика односи се нарочито на:

- 1) поседовање одговарајуће лиценце за рад;
- 2) кадровску и техничку опремљеност за организовање путовања ученика;
- 3) кадровску и техничку опремљеност за остваривање заштите и безбедности ученика у објекту у којем су смештени (физичко и техничко обезбеђење објекта, обезбеђена медицинска помоћ и тако даље);
- 4) квалитет исхране ученика.

Смештај ученика на екскурзији и извођење наставе у природи мора се обезбедити само у објектима који испуњавају услове за извођење ових облика образовно-васпитног рада.

Пре поласка на наставу у природи Школа обавезно организује лекарски преглед свих ученика. Такође, неопходно је одредити предметне наставнике који ће пратити рад ученика, обучити ученике за примену мера заштите на раду и упознати их са њиховим правима, обавезама и одговорностима везано за остваривање практичне наставе.

7. Обавезе Школе у заштити ученика од дискриминације, злостављања, занемаривања, вређања угледа, части или достојанства и страначког организовања и деловања

Члан 34.

У Школи су забрањене дискриминација и дискриминаторско поступање, којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање према ученицима а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, изгледу и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације. Остваривању овог вида заштите и безбедности ученика служе поштовање одредаба Правила понашања у Школи и активности стручног тима Школе за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Школа је дужна да предузме све мере прописане Правилником и законским прописима када се посумња или утврди дискриминаторно понашање према ученику у Школи.

У препознавању и спровођењу превентивних и интервентних активности у вези забране дискриминације, Школа је у обавези да поступа у складу са следећим подзаконским актима:

1) Актом који регулише поступање Школе када се посумња или утврди дискриминаторно понашање, начине спровођења превентивних и интервентних активности, обавезе и одговорности запосленог, ученика, одраслог, родитеља односно другог законског заступника, трећег лица у Школи, органа и тела Школе и друга питања од значаја за заштиту од дискриминације, који прописује министар надлежан за послове образовања и васпитања; 2) Актом којим се утврђују ближи критеријуми за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, ученика или трећег лица у Школи, а који заједнички прописују министар надлежан за послове образовања и васпитања и министар надлежан за послове људских права.

Члан 35.

У Школи је забрањено физичко, психичко, социјално, сексуално, дигитално и свако друго насиље, злостављање и занемаривање ученика, а сходно тумачењима ових појмова утврђеним у члану 111. Закона и подзаконским актима.

Школа ће одмах поднети пријаву надлежном органу ако се код ученика примете знаци насиља, злостављања или занемаривања, нарочито ако је то учињено од стране родитеља или трећег лица у Школи.

Члан 36.

У Школи је забрањено свако понашање запосленог према ученику и ученика према другом ученику којим се вређа углед, част или достојанство.

Директор Школе дужан је да у року од два дана од дана сазнања за повреду забране из става 1. овог члана предузме одговарајуће активности и мере у оквиру надлежности Школе.

Школа ће своје поступање, када се посумња или утврди вређање угледа, части или достојанства, у погледу начина спровођења превентивних и интервентних активности, услова и начина за процену ризика, начина заштите и других питања од значаја за заштиту, спроводити у складу са посебним подзаконским актом.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања

Члан 37.

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у Школи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

- 1) подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;
- 4) унапређује познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања, обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) подстиче усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије.
- 6) остварује упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом.
- 7) развијају социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.).

Ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

У оквиру превенције насиља и злостављања Школа остварује васпитни рад, појачан васпитни рад и васпитни рад који је у интензитету примерен потребама, специфичностима Школе и најбољем интересу детета, самостално или у сарадњи са другим надлежним органима, организацијама и службама.

Школа утврђује превентивне мере заштите и безбедности у вези са организацијом рада и то:

- 1) утврђује распоред дежурстава запослених и доследно га спроводи;
- 2) спроводи безбедносне процедуре (редовно чишћење околине објекта од снега ради безбедног кретања свих учесника, одржавање хигијене у свим учионицама и школским просторијама);
- 4) одржава дисциплину у школи како у згради тако и у дворишту, у учионицама, објектима за смештај и исхрану и другим радним просторијама;
- 5) истиче места где се налазе комплети за пружање прве помоћи, обучава запослене за указивање прве помоћи и позивање надлежне службе хитне помоћи, родитеља и сл;
- 6) поштује процедуре ради заштите од болести, посебно инфективних (нарочито спровођењем хигијене у школи, одређивањем лица које је задужено да обавести надлежног лекара о постојању инфективне болести и начина на који се то врши (мејлом) и које је дужно да спроводи препоруке надлежних лекара;

- 7) утврђује правила за одговорно поступање у случају квара на инсталацијама, када се кварови пријављују директору, секретару, домару, лицима задуженим за васпитни и менторски рад, а они даље предузимају мере за отклањање проблема,
- 8) планира превентивне и друге мере ради промене понашања код ученика (психолошкопедагошка служба);
- 9) сарађује са овлашћеним организацијама за контролу громобранских инсталација, организацијама које су овлашћене за пружање услуга противпожарне заштите и организацијама које су овлашћене за предузимање свих мера у области безбедности и здрављ на раду;
- 10) прописује правила о поступању у случају елементарних непогода и других ванредних околности;
- 11) остварује сарадњу са комуналним службама ради обезбеђења тротоара и уличног осветљења на прилазу школи, постављања одговарајуће заштитне сигнализације на околним саобраћајницама;
- 12) прописује мере и поступа у складу са законским и подзаконским прописима којима се уређује област заштите од насиља, злостављања и занемаривања, дискриминације;
- 13) поштује утврђена правила у случају претње, односно сумње на постојање друге опасности по безбедност ученика;
- 14) у прописивању мера, начина и поступка заштите и безбедности ученика школа сарађује са Министарством унутрашњих послова и другим надлежним органима;
- 15) у поступку прописивања мера за заштиту и безбедност ученика учествује, у складу са Законом, и Савет родитеља школе а прибавља се и мишљење Ученичког парламента; 16) о свим мерама заштите и безбедности ученика и запослених, обавештавају се сви ученици и запослени и то: ученици преко обавештења које добијају непосредно од одељењског старешине, а запослени се обавештавају истицањем на огласној табли Школе.

Права, обавезе и одговорности свих у Школи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Члан 38.

Запослени својим квалитетним радом (васпитно-образовним, образовно-васпитним, васпитним, стручним и другим радом) и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеђују подстицајну и безбедну средину.

У Школи одељењски старешина, наставник, стручни сарадник и друга лица која учествују у васпитном и менторском раду, избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба и др.

Одељењски старешина, наставник, стручни сарадник и друга лица која учествују у васпитном и менторском раду је дужан да обезбеди заштиту ученика од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Запослени не сме својим понашањем да изазове или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању (на пример: непоштовање личности и права ученика, недоследност у поступању, необјективно оцењивање и др.).

Ученици, као одговорни учесници у образовању и васпитању, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, обавезни су да: уважавају и поштују личност других ученика, запослених, родитеља и трећих лица; поштују правила Школе и све оне акте којима се уређују

њихова права, обавезе и одговорности; активно учествују у раду одељењске заједнице; пружају вршњачку подршку; као чланови ученичког парламента и школског одбора, посебно доприносе и учествују у превентивним активностима; својим понашањем не изазивају, доприносе или учествују у насиљу и злостављању.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу ученика: сарађује са Школом; учествује у превентивним мерама и активностима; уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених, других родитеља и трећих лица.

Родитељ не сме својим понашањем у Школи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања према ученику, запосленом, другом родитељу и трећим лицима, а када то учини директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца и полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу.

Родитељ има обавезу и одговорност, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, да на позив Школе узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником, односно да сарађује са Школом у поступку заштите ученика од насиља.

Ако се родитељ не одазове на позив Школе, у складу са Законом Школа подноси прекршајну, односно кривичну пријаву за утврђивање одговорности родитеља и обраћа се надлежном центру за социјални рад да против родитеља предузме мере из своје надлежности.

Члан 39.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада. Школа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања, као и програмом одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење (у даљем тексту: програм заштите).

Програм заштите утврђује се на основу анализе стања безбедности, односно свих аспеката школске средине, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе. Програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика њиховог остваривања.

Програм поступања установе у кризним догађајима израђује се као обавезни и саставни део програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, а који је саставни део годишњег плана рада школе и школског програма. На основу програма израђује се план рада тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, који је саставни део годишњег плана рада установе.

Програм рада у кризним догађајима сачињава се на основу специфичности установе и садржи: процену снага, капацитета и специфичности установе да се суочи са различитим потенцијалним кризним догађајима; на основу процењених снага, капацитета и специфичности установе, део програма се односи на план поступања у ситуацијама кризе, који подразумева предвиђена безбедна места унутар и изван установе у зависности од кризног догађаја, дефинисан начин алармирања, односно оглашавања и информисања у установи у зависности од врсте кризног догађаја (нпр. претња оружаним нападом, терористичким нападом, дојава о експлозивној направи, пожар и сл.), у складу са евакуационим планом установе. Део плана поступања у ситуацијама кризе, неопходно је да садржи и план распореда просторија, као и начина означавања свих просторија у школи (ходника, учионица, кабинета и других

просторија, са унутрашње и спољашње стране); део који се односи на стручно усавршавање запослених ради јачања компетенција за пружање психосоцијалне подршке, за реализацију плана евакуације и друге обуке које могу допринети ефикасном реаговању установе у различитим кризним ситуацијама; део који се односи на унапређивање безбедносне културе ученика и запослених; начин реаговања - корак у поступању установе када се догоди кризни догађај; начине укључивања и сарадње са породицом ради заједничког деловања на јачању отпорности установе; начине праћења, евалуацију и извештавања о реализацији програма.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Члан 40.

Школа има посебан Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у складу са Статутом.

Задаци Тима за заштиту јесу, нарочито, да:

- 1) припрема програм заштите у складу са специфичностима установе и утврђеним мерама за унапређивање на основу анализе стања;
- 2) информисе децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
- 3) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција запослених потребних за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
- 4) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
- 6) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
- 7) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- 8) води и чува документацију;
- 9) извештава стручна тела и орган управљања.

У Школи је формиран Тим за кризне догађаје, као обавезни део Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања ученика, у складу са Статутом, а који је задужен да одговорно поступа у случају елементарних непогода и других несрећа.

Тим за кризне догађаје благовремено реагује уколико се у школи догоди:

1. природна смрт ученика (у Школи, ван ње, на екскурзији, други облик наставне и ваннаставне активности)
2. убиство ученика (у Школи, ван ње, на екскурзији, други облик наставне и ваннаставне активности)
3. самоубиство ученика (у Школи, ван ње, на екскурзији, други облик наставне и ваннаставне активности)
4. саобраћајна несрећа у којој озбиљно страда ученик или наставник (у близини Школе и далеко од ње)
5. насиље већих размера (масовна туча, злостављање било које врсте)
6. природна смрт запосленог
7. убиство или самоубиство запосленог
8. масовно тровање у простору Школе;

9. дојава о подметнутој експлозивној направи у Школи;
10. техничко-технолошке опасности (експлозије, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
11. природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
12. одвијање наставе после неке интензивне катастрофе, која је погодила целу заједницу или њен значајан део.
13. епидемија која је обухватила територију/општину на којој се Школа налази;
14. други кризни догађаји

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредног стања, Школа поступа у складу са прописима који то уређују.

Интервентне активности

Члан 41.

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

У Школи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између: ученика (вршњачко насиље); запосленог и ученика; родитеља и ученика; родитеља и запосленог; ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на ученика, запосленог или родитеља.

Школа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Заштита запослених

Члан 42.

Школа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да запослени трпи насиље од стране ученика, родитеља или трећег лица у Школи или за време организовања активности Школе.

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да одмах обавести родитеља и центар за социјални рад; да покрене васпитно-дисциплински поступак, и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са законом, а ако постоје елементи кривичног дела или прекршаја, пријаву поднесе надлежном јавном тужилаштву односно прекршајном суду.

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом директор је дужан да одмах обавести јавног тужиоца и полицију.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Члан 43.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) у ситуацијама насиља и злостављања када су актери ученици (ученик-ученик).

Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

Процена нивоа насиља се доноси на основу анализе интензитета, степена ризика, трајања и учесталости понашања, последица, броја учесника, узраста и карактеристика развојног периода ученика.

Први ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари. Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање".

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито, неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су, нарочито: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом.

Други ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, "шутке", затварање, пљување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

Трећи ниво:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: туча, давлeње, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: завођење од стране ученика и одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија.

Ради уједначеног и примереног поступања, Школа у превенцији и интервенцији на насиље, злостављање и занемаривање, општим актом утврђује као лакше повреде обавеза ученика:

- понављање насилног понашања са првог нивоа када васпитни рад није делотворан;
- насилно понашање са другог нивоа када појачани васпитни рад није делотворан.

Насилно понашање са трећег нивоа може да буде третирано као тежа повреда обавеза и као повреда забране утврђене законом, у зависности од околности (последнице, интензитет, учесталост, учесници, време, место, начин и др.), што процењују тим за заштиту и директор.

Насилно понашање са првог и другог нивоа, ученика средње школе основане за потребе унутрашњих послова може да буде третирано као тежа повреда обавеза и као повреда забране утврђене законом, у зависности од околности (последнице, интензитет, учесталост, учесници, време, место, начин и др.), што процењују тим за заштиту и директор и у том случају се примењују правила интервенције у случају трећег нивоа .

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Члан 44.

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На првом нивоу, по правилу, активности предузима самостално одељењски старешина, наставник, лице задужено за васпитни и менторски рад, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са васпитном групом, одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, Школа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, односно лице задужено за васпитни и менторски рад, у сарадњи са педагогом, психологом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са законом.

На трећем нивоу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у Школи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са законом. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, Школа остварује сарадњу са њом и међусобно усклађују активности.

Када родитељ чини насиље или злостављање ученика и када његово укључивање у поступак није у најбољем интересу детета Тим за заштиту обавезно укључује надлежни центар за социјални рад.

Информације о насиљу, злостављању и занемаривању прикупља, по правилу, психолог, педагог, односно друго задужено лице у Школи - одељењски старешина, наставник, васпитач или члан тима за заштиту, непосредно по сазнању или сумњи на насиље, злостављање и занемаривање. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације. Изјава од малолетних ученика се узима у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак у Школи.

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању ученика у породици, директор без одлагања обавештава полицију или јавног тужиоца, који предузимају даље мере у складу са законом.

Уколико се ради о догађају који захтева предузимање неодложних интервентних мера и активности, директор обавештава родитеља и центар за социјални рад, који даље координира активностима са свим учесницима у процесу заштите ученика.

Ако постоји сумња да насилни догађај може да има елементе кривичног дела или прекршаја, директор обавештава родитеља и подноси кривичну пријаву надлежном јавном тужилаштву, односно захтев за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду.

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у промовисање, заговарање и подржавање идеолошки мотивисаног насиља, односно у насилни екстремизам, директор школе сазива тим за заштиту који разматра ситуацију и на основу прикупљених информација одлучује о даљем поступању.

Уколико постоји сумња или сазнање да ученик припрема и/или учествује у идеолошки мотивисаном насиљу, односно у насилном екстремизму које има елементе кривичног дела и када тај догађај очигледно захтева неодложно поступање, директор одмах обавештава родитеља, јавног тужиоца и полицију.

Уколико постоји сумња или сазнање да је дете, односно ученик укључен у било који облик трговине људима, директор се обраћа служби надлежној за идентификацију и подршку жртава трговине људима, односно Центру за заштиту жртава трговине, надлежном центру за социјални рад и полицији.

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према детету и ученику у Школи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету и ученику мере за заштиту и подршку (план заштите) на основу Правилника о протоколу.

Када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом, свом детету/ученику или трећем лицу директор је дужан да одмах обавести полицију или јавног тужиоца.

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да обавести родитеља и центар за социјални рад; да покрене васпитно-дисциплински поступак, и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са Законом, а ако постоје елементи кривичног дела или прекршаја, пријаву поднесе надлежном јавном тужилаштву односно прекршајном суду.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице (укључујући пунолетног ученика) према ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни центар за социјални рад и поднесе кривичну пријаву надлежном јавном тужилаштву, односно захтев за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду.

Када се насиље и злостављање дешава у Школи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени - родитељ; запослени, родитељ - треће лице), директор предузима мере, у складу са законом.

Уколико Школа има сазнање да се насиље у које су укључени ученици догодило ван Школе, дужна је да појача васпитни рад са ученицима уз обавезно укључивање родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

Уколико се насилно понашање догоди у простору Школе и/или у време образовног, васпитног и менторског рада и других активности Школе предузимају се мере појачаног васпитног рада, а у складу са проценом нивоа води и окончава васпитно-дисциплински поступак у роковима и на начин утврђен законом. Школа обавештава друге институције у зависности од процењеног нивоа насиља.

У поступку заштите детета и ученика од насиља, злостављања и занемаривања Школа је дужна да: поступак води ефикасно и економично; обезбеди заштиту и поверљивост података до којих дође пре и у току поступка; да дете, односно ученика не излаже поновном и непотребном давању изјава.

Редослед поступања у интервенцији

Члан 45.

1) Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање.

Школа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању и врши преглед видео записа. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са законом.

У случају неосноване сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2) Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника је обавеза свих запослених у Школи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, односно васпитача да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У

случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

3) Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, Школа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) Консултације у Школи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције, односно ради успостављања и развијања усклађеног, уједначеног и ефикасног поступања. у консултације у Школи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

Уколико у току консултација у Школи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: министарство надлежно за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство) - надлежну школску управу, центар за социјални рад, полицију, правосудне органе, здравствену службу, а по потреби одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда.

5) Мере и активности предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за све ученике - учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

План заштите зависи од: врсте и тежине насилног понашања, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл. Мере и активности се планирају на основу сагледавања карактеристика детета/ученика, потреба за подршком и уз учешће детета/ученика и родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

План заштите садржи: активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у ширу друштвену заједницу. Мере и активности треба да буду предузете уз учешће ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама детета, односно ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима припрему индивидуалног образовног плана.

План заштите сачињава тим за заштиту заједно са одељенским старешином, односно психологом, педагогом, секретаром директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама.

План заштите садржи и информације о мерама и активностима које Школа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге

надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

План заштите треба да садржи и евалуацију плана.

За трећи ниво насиља и злостављања директор подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата. Процена нивоа насиља у року од 24 сата утврђује се на састанку тима за заштиту. Уколико ученици бораве у дому, обавештава се и одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту процени да тиме може да буде угрожен најбољи интерес ученика, о чему обавештава полицију или надлежног јавног тужиоца и надлежни центар за социјални рад.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања. О комуникацији са медијима поводом конкретних ситуација насилног и ризичног понашања када се од Школе тражи изјава, Школа је дужна да одмах обавести надлежну школску управу и службу надлежну за односе са јавношћу Министарства.

Ако се утврди одговорност директора за непредузимање или неблаговремено предузимање одговарајућих мера, прописаних овим правилником, у случајевима повреде забране насиља, у складу са законом који уређује основе система образовања и васпитања стичу се услови за престанак дужности директора. Директор је прекршајно одговоран уколико одмах по сазнању не пријави насиље у породици или непосредну опасност од насиља, омета пријављивање или не реагује на њега.

Ефекте предузетих мера и активности прати Школа (одељењски старешина, васпитач, координатор, ментор, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности Школе. Школа прати понашање ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

Документација, анализа и извештавање

Члан 46.

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности Школа:

- 1) прати остваривање програма заштите;
- 2) евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
- 3) прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
- 4) укључује родитеља у васпитни рад у складу са врстом и нивоом насиља и праћење ефеката предузетих мера и активности; 5) анализира стање и извештава.

Одељењски старешина, односно васпитач, ментор, координатор, бележи насиље на првом нивоу; прати и процењује делотворност предузетих мера и активности и евидентира у педагошкој документацији.

О случајевима који захтевају укључивање тима за заштиту (други и трећи ниво) документацију (службене белешке и сви други облици евидентирања података о лицу, догађају, предузетим радњама и др.) води, чува и анализира за потребе Школе психолог или педагог, а изузетно, други члан тима за заштиту кога је одредио директор. Тим подноси извештај директору два пута годишње. Директор извештава Школски одбор, Савет родитеља и Ученички парламент.

Извештај о остваривању програма заштите је саставни део годишњег извештаја о раду и доставља се Министарству, односно надлежној школској управи. Извештај садржи, нарочито: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, злостављања и занемаривања, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима у поступку заштите ученика, осим ако је на основу закона, а на захтев суда, односно другог надлежног органа обавезан да их достави. Коришћење документације у јавне сврхе и руковање подацима мора бити у складу са законом.

На основу анализа стања, праћења насиља, злостављања и занемаривања, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, Школа дефинише даљу политику заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

8. Завршне одредбе

Члан 47.

Тумачење одредби овог Правилника даје Привремени школски одбор.

Члан 48.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Школе. Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о мерма, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа дел.број: 153-1 /2023 од 05.09.2023. године.

председник

Привременог школског одбора

Данило Аврамовић,
пуковник полиције

Правилник је објављен на огласној табли Школе дана 30.04.2024. године, а ступио је на снагу 08.05. 2024. године.

Број: 522/24-02

Датум 30.04. 2024. године

Сремска Каменица